

Стратегія сприяння інноваційному розвитку бізнесу в умовах війни

Віктор Терехов,

*д.е.н., професор, професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

e-mail: victorT@krok.edu.ua,

ORCID: 0000-0003-3400-6833

Війна завдає Україні шалених збитків. За даними Київської школи економіки, до початку квітня 2024 року загальна вартість знищених росіянами об'єктів інфраструктури становила 157,2 млрд. доларів. За оцінками Світового банку, протягом наступних десяти років для відбудови зруйнованої інфраструктури Україні необхідно буде щонайменше 486 млрд. доларів.

Ця сума значно перевищує український ВВП, й не варто сподіватися, що гроші на відбудову Україні надійдуть ззовні, адже вже зараз вочевидь проблематичною стає ухвалення політичних рішень партнерами про надання навіть життєво необхідної військової допомоги. Тим часом зростають загрози для розвитку безпосередньо вітчизняного підприємництва. Так, станом на кінець 2023 р., за результатами опитування громадської організації “Інститут економічних досліджень та політичних консультацій”, 2 відс. підприємств не відновили свою діяльність після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, 90 відс. – обмежили свою діяльність.

Держава регулює зокрема інвестиційну діяльність законодавчо. Нещодавно прийнята Урядом Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року, затверджена розпорядження від 30 серпня 2024 р. № 821-2024-р визначає стратегічні цілі, зокрема:

- відновлення та полегшення процесу ведення бізнесу, що передбачає:
 - подальше впровадження програми кредитування;
 - забезпечення розширення та функціонування програм грантової підтримки бізнесу шляхом впровадження грантової програми “єРобота”;
 - створення системи страхування воєнних ризиків в умовах повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України, що є критично важливим для економіки країни, особливо в контексті забезпечення;
 - запровадження додаткових джерел фінансування за рахунок небанківських фінансових інструментів, зокрема таких, як факторинг, лізинг;
 - удосконалення системи публічних закупівель шляхом створення додаткового попиту на його товари та послуги;
 - забезпечення переміщення підприємств у безпечні регіони для відновлення їх повноцінної роботи шляхом посилення заходів з популяризації програми переміщення.
- сприяння інноваційному розвитку, цифровій трансформації та “зеленому переходу”, що передбачає:
 - встановлення фінансових стимулів для розвитку інновацій серед малого

і середнього підприємництва за рахунок доступності прямого державного фінансування для стимулювання їхньої наукової діяльності та інноваційного розвитку;

- підтримку інноваційних підприємств із високими темпами зростання (стартапів);

- підтримку розвитку інновацій з боку ЄС шляхом участі у програмах ЄС;

- сприяння приватному фінансуванню інноваційної діяльності шляхом залучення приватного капіталу для розвитку перспективних проєктів без непосереднього фінансового навантаження на державу;

- підтримку у прийнятті регіональних стратегій смарт-спеціалізації, що передбачає забезпечення збалансованого та рівного розвитку регіонів шляхом визначення галузей, в яких регіони мають конкурентні переваги;

- створення європейських хабів цифрових інновацій.

- розвиток людського капіталу та культури підприємництва, що передбачає:

- створення передбачуваного механізму проведення мобілізації та можливості бронювання окремих категорій працівників;

- розбудову мережі центрів підтримки малого і середнього підприємництва на базі Державної служби зайнятості;

- заохочення повернення українців з-за кордону та їх залучення до відбудови;

- використання потенціалу для імміграції шляхом підтримки залучення іммігрантів до роботи в Україні.

Стратегія передбачає системний підхід до залучення осіб з інвалідністю до ринку праці.

- посилення конкурентоспроможності і збільшення експорту, зокрема за рахунок сприяння створенню нових ланцюгів постачання, що були розірвані внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України, а також вироблення стратегії для забезпечення їх стійкості, зокрема шляхом сприяння пошуку нових ринків і постачальників тощо.

Майбутнє належить тим, хто впроваджує інновації. Але інновації не трапляються без людей. З огляду на війну, важку економічну ситуацію та сусідство, якого ми не можемо позбутися, збереження талантів – одна з небагатьох наявних опцій. І ми не маємо права втратити її. За наявності людського капіталу та інвестицій Україна буде потужним конкурентом і постачальником інноваційних рішень для багатьох розвинених країн.

Ключові слова: стратегія, інновації, інвестиції, людський капітал.

Список використаних джерел

1. Стратегія відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва на період до 2027 року

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/821-2024-%D1%80#n14>

2. Дані з відкритих джерел Київська школа економіки

<https://kse.ua/ua/about-the-school/news/u-kse-vidbulas-prezentatsiya-rezultativ-vikonannya-indikatoriv-planu-dlya-ukraine-facility-za-2024-rik/>

3. Аналітичні матеріали Інституту економічних досліджень та політичних консультацій <http://www.ier.com.ua/ua/institute/news?pid=7561>
4. Безручко А. Майбутнє належить тим, хто впроваджує інновації: як Україні наздогнати розвинені країни світу <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/04/8/712140/>